

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра психології і туризму

Курсова робота

на тему: «Екологічний туризм в Ісландії»

студентки групи Т 01-20
факультету туризму, бізнесу і психології
освітньо-професійної програми
Туристичне обслуговування
спеціальності 242 Туризм
Білоус Марти Романівни

Науковий керівник:
д. і. н., проф. Васильчук В. М.

Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____
Національна шкала _____

Члени

комісії:

(підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

(підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ.....	6
1.1. Сутність поняття, чинники розвитку екологічного туризму.....	6
1.2. Теоретико-методологічні аспекти класифікації екологічного туризму.....	9
1.3. Фактори розвитку екологічного туризму.....	12
РОЗДІЛ 2. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В ІСЛАНДІЇ.....	16
2.1. Особливості екологічного туризму в державі.....	16
2.2. Характеристика основних об'єктів екологічного туризму в Ісландії	17
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В ІСЛАНДІЇ.....	23
3.1. Сучасні проблеми розвитку екологічного туризму в Ісландії.....	23
3.2. Шляхи ефективності розвитку екологічного туризму в Ісландії.....	28
3.3. Пріоритетні напрями розвитку екологічного туризму.....	30
ВИСНОВКИ.....	33
РЕЗЮМЕ.....	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	36

ВСТУП

Актуальність теми. Екологічний туризм стає все більш популярним у світі і Ісландія є однією з країн, які привертають увагу екотуристів.

Ісландія має неповторний природний ландшафт, з вулканами, льодовиками, гарячими джерелами, водоспадами та іншими природними чудесами. Багато туристів відвідують Ісландію, щоб насолоджуватися цією красою та пізнавати її культуру.

Ісландія добре відома своєю незайманою природою та унікальною атмосферою. Численні геологічні дива цієї країни викликали туристичний бум. Незважаючи на віддаленість країни від основних туристичних осередків Європи, високі ціни на послуги, туристи все-одно їдуть досліджувати та розглядати країну.

Проте, розвиток туризму може мати негативний вплив на навколишнє середовище. Екологічний туризм спрямований на зменшення цього впливу та збереження природних ресурсів та культурної спадщини країни. Ісландія вже приймає кроки для підтримки екологічного туризму, включаючи заборону будь-яких комерційних рибальських поїздок, обмеження доступу до деяких природних пам'яток та інші заходи.

Отже, тема "Екологічний туризм в Ісландії" є дуже актуальною, оскільки вона стосується збереження природи та культурної спадщини країни, а також може стати прикладом для розвитку екологічного туризму в інших країнах.

Ступінь розробленості теми в туристознавчій літературі вітчизняних науковців є досить низькою.

Метою курсової роботи є характеристика екологічного туризму Ісландії, розкриття його особливостей в туристичній сфері, його вплив на природні ресурси, а також дослідження потенційні проблеми, пов'язані з розвитком екологічного туризму.

Досягнення визначеної мети вимагає вирішення наступних **завдань**:

- дослідження поняття екологічного туризму та його розвитку в світі.
- аналіз сучасного стану екологічного туризму в Ісландії.
- аналіз впливу екологічного туризму на природні ресурси Ісландії.
- визначення потенційних проблем, пов'язаних з розвитком екологічного туризму в Ісландії.
- пошук шляхів збереження екологічної чистоти та збереження природних ресурсів в контексті розвитку екологічного туризму в Ісландії.
- розроблення рекомендацій щодо підвищення рівня розвитку екологічного туризму в Ісландії з урахуванням можливих проблем та ризиків.

Об'єктом дослідження є екологічний туризм в Ісландії.

Предметом дослідження є сучасний стан розвитку екологічного туризму в Ісландії.

Методами дослідження у даній курсовій були характеристика та аналіз, завдяки яким можна проаналізувати всю інформацію, яка є представлена про даний вид туризму в країні та стали фундаментом роботи. Також метод класифікації, який допоміг угрупувати об'єкти та зрозуміти зв'язок між ними. І метод узагальнення, за допомогою якого зафіксувалися певні ознаки, властивості екологічного туризму країни і формувалися у висновку.

Матеріалом дослідження слугували: наукова література вітчизняних авторів таких, як Бойко В. О., Ключник А. В., Власенко І. В., Вишневського В. І., Мазур С. А та іноземних: Gísladóttir G., Sverrisdóttir G., Sigurðardóttir R., офіційні інтернет-джерела країни та туристичних організацій в Україні та Ісландії.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання викладеного у роботі матеріалу для розробки стратег розвитку екологічного туризму в Ісландії. Результати даної роботи можуть бути корисні при виборі і складанні туристичного маршруту по Ісландії.

Структура роботи: складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Робота має загальний обсяг 38 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ

1.1. Сутність поняття, чинники розвитку екологічного туризму

Туризм сприяє розв'язанню найважливішого завдання – створення умов, що допомагають відновленню, підтримці та зміцненню здоров'я людини. Сучасний туризм часто негативно впливає на навколишнє природне середовище: забруднення повітря вихлопними газами автотранспорту, що переміщує великі потоки туристів, неекологічне використання багатств тваринного та рослинного світу тощо. Але особи, які здійснюють туристську діяльність, зацікавлені в охороні природного середовища, під час раціональної організації ця діяльність може забезпечити реальну фінансову підтримку охорони природного середовища, підвищити значущість природних багатств [17]. У березні 1997 року на міжнародній конференції «Біологічна різноманітність і стійкий туризм» у м. Берлін було відзначено, що «... основоположні цілі глобальної природоохоронної політики, підтримання біологічного розмаїття, підтримання клімату та зниження споживання природних ресурсів не можуть бути досягнуті без сталого розвитку туризму».

Основні види екологічного туризму можуть здійснювати в межах або поза межами особливо охоронюваних природних територій (акваторій) з урахуванням екологічного навантаження на туристичну територію, що враховує сумарний вплив на навколишнє середовище та (або) його окремі компоненти в межах туристської території [18].

Виділимо:

- а) науковий екологічний туризм, який здійснюється з метою вивчення флори та фауни у заповідниках, заказниках і національних парках;
- б) історичний – з метою знайомства туристів з самобутністю місцевих ландшафтів і культури;

в) активний або пригодницький екотуризм – альпінізм, велотуризм, водний, лижний, піший і кінний туризм, дайвінг, парашутизм тощо, здійснюється з метою отримання унікальних вражень і відчуттів;

г) сільський – найпопулярніший у світі серед жителів мегаполісів – проживання у заміській місцевості та знайомство з цінностями народної культури, прикладного мистецтва поєднують із землеробством, тваринництвом або бджільництвом без отримання туристом матеріальної вигоди та участю у фольклорних фестивалях, святах.

Аналіз нормативних актів, що регулюють відносини у сфері туризму дозволяє виділити специфіку послуг екологічного туризму, яка полягає в єдиній спрямованості їх під час вивчення природних, культурних та етнографічних пам'яток цієї місцевості на:

1) збереження «непорушених, унікальних природних територій», біологічного та культурного розмаїття екосистем для майбутніх поколінь. Екотуризм забезпечує цілісність системи в місцях з відносно недоторканою природою, здійснюється з метою отримання уявлення про природні, культурні й етнографічні особливості території;

2) зниження негативних наслідків соціально-культурного характеру та підтримання екологічної стійкості природного середовища. Законодавство про охорону навколишнього середовища закріплює обов'язок користувачів природними ресурсами щодо збереження та відновлення ділянок середовища відповідно до розроблених планів відновлювальних робіт за умови не шкодити навколишньому середовищу;

3) сприяння охороні природи та місцевого соціокультурного середовища. Аналіз практики показує, що екотуризм надає позитивний вплив на соціальне, економічне середовище та екологічний стан територій, він виступає в ролі засобів та інструментів екологічного облаштування регіонів, у тому числі шляхом залучення інвесторів. Дохід, отриманий від надання послуг екологічного туризму природними заповідниками (некомерційними організаціями) сприяє розвитку підприємництва та туристичної інфраструктури.

Перспективним механізмом розвитку такої інфраструктури буде державно-приватне партнерство, у зв'язку з чим необхідно підготувати відповідні зміни до законодавства про ДПП [21]:

- дотримання природоохоронних норм і технологій дозволяє розвивати туристичну інфраструктуру, що обмежує негативний вплив на довкілля. Наприклад, облаштування контрольованих екологічних туристичних маршрутів, стежок, оглядових майданчиків, збивальних полян у спеціально відведених для цього місцях; послуги проживання надають туристам у засобах розміщення різних видів, побудованих з природних матеріалів;
- підвищення екологічних і культурологічних знань – екотуристи знайомляться з інформацією про природне середовище, правила поведінки, беруть активну участь у природоохоронній діяльності;
- екологічне просвітництво та утворення туристів. На практиці організатори туризму використовують екологічний немоторизований транспорт, а для приготування їжі – екологічно чисті вирощені або видобуті місцеві харчові продукти, забезпечують економне витрачання води й інших ресурсів, роздільний збір сміття в спеціальні місткості для подальшого перероблювання;
- підвищення рівня екологічної культури всіх учасників екологічних турів. «Разом екологія і культура, поєднавшись, дадуть той фундамент, на якому будуватимуться надалі й економіка, й політика нашої країни [2, с. 20].
- зменшення обсягів виробництва відходів, а також негативного впливу екотуризму на довкілля;
- стабільний розвиток внутрішнього та в'їзного туризму має компенсувати антропогенне навантаження, а також дозволить розвивати сферу туризму таким чином, щоб вона обмежувала вплив на навколишнє середовище;
- опанування загальнокультурними та природничо-науковими знаннями у сфері екології, підвищення екологічної безпеки, наприклад, організація рекреаційних заходів – катання на конях, верблюдах, собаках, човнах,

спостереження за дикими птахами, фольклорні вечори тощо, організація збирання ягід, лікарських рослин, грибів тільки у дозволених місцях;

- формування шанобливого ставлення до чужих культур і народів, їх звичаїв, способу життя, адаптованого до природного довкілля;
- мотивацію використання позитивних форм використання природних ресурсів та екологічно чистих продуктів – залучення екотуристів до участі в сільськогосподарських роботах на пасіці, полі, у сіножаті;
- розвиток традиційних ремесел, фольклору, традицій та ін., залучення до процесу надання екотуристських послуг місцевого населення. Так, наприклад, потужним фактором розвитку сільських регіонів Швейцарії, Австрії, Італії, Іспанії, Франції, Великобританії є «сільський туризм», доходи від якого спрямовують на розв'язання екологічних проблем країни. [3]

Таким чином, екологічний туризм – це різновид туризму, що здійснюється на особливо охоронюваних територіях національних парків, з метою забезпечити їх стійкий економічний розвиток шляхом створення умов для комплексного розвитку інвестиційної, туристської, соціальної культурної діяльності з урахуванням особливостей ландшафту, специфіки охорони природи та антропогенного навантаження на цю природну територію, а також використання екологічно «чистих» технологій.

1.2. Теоретико-методологічні аспекти класифікації екологічного туризму

За різними оцінками, щорічно у світі кількість екотуристів збільшується на 7-20%. За цими показниками саме екотуризм є одним з найшвидше збільшувальних секторів світової туріндустрії. Але межі цього поняття часто настільки умовні, що точно визначити, який конкретно турист може вважатися «екологічним», дуже складно. Так, наприклад, відвідувач національного парку Ніагара-Фолс на кордоні США та Канади – це екотурист чи звичайний турист, що подорожує з пізнавальними цілями? А якщо цей турист залишив по собі гору

сміття – це все ще екотурист? А альпініст, який підкорив Еверест – це екотурист? Відвідувач Всесвітнього економічного форуму у швейцарському гірничо-кліматичному курорті Давос – чи є водночас і екотуристом?

Чітких рамок, де починається і закінчується екотуризм, немає. Одного й того туриста легко вважатимуть і екотуристом, і рекреантом, і діловим туристом тощо. У зв'язку з цим існує проблема класифікації видів екотуризму [15].

Розрізняють кілька категорій залежно від цілей, якими керується турист: рекреаційний екотуризм, пізнавальний екотуризм, науковий екотуризм.

У практиці туроператорської та турагентської діяльності широко відомі такі види екотуризму:

науковий туризм: як правило, туристськими об'єктами в таких турах є природні території, що особливо охороняють – заповідники, заказники, національні парки. У ході наукових екологічних турів туристи беруть участь у різних дослідницьких експедиціях, ведуть польові спостереження. Широко поширені такі тури в Латинській Америці, наприклад, круїзи Галапагоськими островами;

тури історії природи: це сукупність навчальних, науково-культурних і туристичних екскурсій, що пролягають спеціально облаштованими екологічними маршрутами. Найчастіше такі екологічні тури організують на територіях заповідників, національних парків, природними територіями й акваторіями. Цей вид туризму особливо популярний у Німеччині, тому його часто називають німецькою моделлю розвитку екологічного туризму;

пригодницький екотуризм: цей вид екотуризму поєднує всі подорожі, пов'язані з активними способами пересування та відпочинку на природі. До цього виду також належать такі: альпінізм, скелелазіння, спелеотуризм, гірський і пішохідний туризм, водний, лижний, гірськолижний, кінний та інші форми гужового туризму, дайвінг, парашланеризм.

подорожі до природних заповідників і резервацій: висока атрактивність унікальних та екзотичних природних об'єктів та явищ, що знаходяться в заповідниках і резерваціях, приваблює безліч туристів. Цей вид екологічного

туризму найрозвиненіший в Австрії, тому його часто називають австралійською моделлю розвитку екологічного туризму.

Перелічені вище види екотуризму не охоплюють повністю весь спектр туристів, мотивованих для відвідування природних територій. Так, наприклад, мотивом подорожей любителів пляжного відпочинку є саме відвідування природних об'єктів – морських, озерних, річкових узбережжів – пляжних зон. Мотивом подорожей багатьох рекреантів є використання природних лікувальних факторів і ресурсів курортних місцевостей – бальнеологічних, кліматичних, грязьових. Також з наведеного вище видового переліку повністю випадають туристи, що відвідують екологічні події – фестивалі, велопробіги, екомарафони тощо. [13]

Популярним напрямом у світовому туризмі є натуризм, який проповідує філософію повного єднання людини з природою. А одним з найпопулярніших видів екотуризму, особливо в Північній Америці, є тури зі спостереження птахів, або бердвотчинг (birdwatching): за різними оцінками щорічно в них бере участь від 30 до 78 млн людей, що приносить країнам, які вони відвідують суттєвий дохід у розмірі близько 78 млрд USD. Не менш популярним є енімалвотчинг (animalwatching) – спостереження за тваринами в їхньому природному середовищі. Всі ці, а також безліч інших різновидів природного екологічного туризму далеко не завжди вписуються в широко поширені розуміння меж екотуризму. І досліджень, у яких узагальнювали весь наявний спектр видів екотуристської діяльності, на жаль, у світовій практиці немає [23].

Тут наведено класифікацію видів екотуризму залежно від факторів мотивації туристів та їх масовості. Усього вибрано 16 видів екотуризму, найпоширеніших і найпопулярніших у світі. Такий принцип класифікації дозволив виявити три форми екотуризму:

Пізнавально-освітні види екотуризму, що здійснюються найчастіше в масових і групових формах: сільський туризм, туризм по об'єктах природно-заповідного фонду і всесвітньої природної спадщини, а також такі менш масові види, як полярний туризм (полярні круїзи) та туризм по місцях екокатастроф;

Рекреаційно-пізнавальні види екотуризму, які можна визначити як хобі-екотуризм, що здійснюються найчастіше в індивідуальних і малогрупових формах: мисливський і рибальський туризм, гірський, збиральний (грибники та ягідники), натуризм, і навіть вулканічний туризм;

Наукові види туризму, що здійснюються переважно в індивідуальній формі з науково-дослідними цілями: бердвотчинг, енімалвотчинг, джайлоо-туризм.

Розглянутими видами та формами різноманіття напрямів екотуристської діяльності, звісно, не обмежується. Проте, запропонована модель дозволяє сформулювати узагальнене уявлення про наявні та популярні серед споживачів екотуристські продукти.

1.3. Фактори розвитку екологічного туризму

Екотуризм у сучасних умовах господарювання є одним з найважливіших факторів становлення та реалізації соціокультурних цінностей у сфері дозвілля. Сучасний світ переповнений різноманітними подіями, тому екологічний туризм набирає особливої популярності серед населення. Подорожі спрямовані на ознайомлення з прекрасними куточками природи, для збереження чистоти у навколишньому середовищі. Це демонструють соціопитування та економічні дослідження сегмента екологічного туризму. Попит на пізнавальний, видовий та спеціалізований (фото-, кіно-, дитячий) туризм зростає з кожним роком [7].

Розвиток екологічного туризму сприяє створенню заповідників і парків, де підтримують первісний природний стан і чистота. Екологічний туризм у багатьох регіонах сприяє підвищенню рівня зайнятості місцевого населення та соціально-екологічному розвитку. [5]

Головними напрямками розвитку цієї сфери послуг є:

1. Туристична просвіта, спрямована на розширення світогляду населення та отримання нових навичок.
2. Вивчення традицій і звичаїв місцевого етносу.
3. Міжкультурний обмін серед соціумів різних країн.

4. Розвиток навичок дбайливого використання ресурсів і збереження екосистеми конкретного регіону.

Сьогодні екотуризм розвивається за умов повсюдної цифровізації бізнесу з особливою інтенсивністю.

Виділяють такі види екологічного туризму: біотуризм (науковий) – походи, у яких вивчають біоценози та будь-які типи природних проявів; природний – подорожують територією печер, гір, водойм та інших природних об'єктів; пригодницький – активний спосіб пересування туристів малозвіданими місцями. Подорож можна проводити з використанням різних видів транспорту. Кожен сам обирає спосіб пересування, проте основними засобами є планери, байдарки, квадроцикли, вітрильники, каное, кінні, велосипедні, лижні та пішохідні типи переміщення. Цей сегмент приносить світовій економіці приблизно близько 1 млрд дол. на день, і, очевидно, його обороти зростатимуть щороку [4]. А погіршення екологічного стану планети тільки дає цьому тренду додатковий поштовх – люди поспішають побачити «натуру, що йде», а багато – ще й допомогти їй залишитися.

Крім того, у сучасних соціально-економічних умовах господарювання екотуризм – це ще й сектор «економіки вражень». З кожним роком кількість туристів, які віддають перевагу такому відпочинку, збільшується на кілька відсотків. Зарубіжні країни (США, Канада, Австралія) використовують екологічний туризм як можливість для бізнесу, а також для соціально-економічного розвитку на мікро-, мезо- та макрорівнях. В останні роки у світі фіксується близько 1,5 млрд міжнародних відвідувань різних туристично-привабливих місць, які забезпечують близько 10% світового ВВП. А екологічний сегмент у спільній частці туризму займає чверть – 25%.

Під час дослідження виділено чинники, які реально сприяють сталому розвитку екотуризму [6]:

1. Будівництво регіональної інфраструктури екотуризму.
2. Розробка широкого асортименту "продуктів".
3. Залучення місцевих жителів і розвиток прилеглих територій.

4. Залучення туристів на регіональному, федеральному та міжнародному рівнях.
5. Підготовка кваліфікованих кадрів для цієї галузі.
6. Розробка державної програми просування екотуристських проєктів.

Таким чином, екотуризм сьогодні є напрямком, що динамічно розвивається, формою діяльності у світовій туристичній індустрії. Але на сучасному етапі розвитку, з тією концептуально-теоретичною та практичною базою, яка сформована, у цьому напрямі можна констатувати фазу екзистенційної кризи у загальносвітовій його практиці. Це зумовлено різноманітністю підходів і принципів його організації, різноманітністю форм і змісту, їх неуніфікованістю, застарілими рамками сприйняття змісту екологічності, вузьким поглядом на концепт екотуризму в цілому, властивого, на жаль, більшості фахівців галузі.

Розмаїття форм попиту та споживання над ринком туристських послуг, обумовлених скороченням сегмента масового туризму та розширенням сегмента туризму індивідуального, вже сьогодні дозволяє виводити на ринок нові туристські продукти, які можуть і повинні позиціюватися як екологічні. На додаток до традиційних видів туристичних послуг – розміщення в екологічних готелях і екскурсії у природоохоронні території, справжня екологічна сутність яких досить суперечлива, все частіше на ринку з'являються пропозиції, що далеко виходять за межі загальнорозповсюджених рамок туристської дефініції. І подібні пропозиції – тури до Чорнобиля, екскурсії в зони екологічних катастроф, сталкерські тури у занедбані промзони й в міста-примари та багато інших – знаходять свого споживача, обсяги їх реалізації динамічно зростають. [11]

Настав час для кардинального перегляду всього видового складу та концептуального розуміння явища екотуризму. І, здається, у новому сутнісному його змісті треба відійти від вузького видового підходу, а наповнити його загальнофілософським змістом. Тобто екотуризм має стати загальногалузевим базовим змістом, якщо завгодно – парадигмою всієї туристської сфери, основою її подальшого зростання та розвитку [12]. У цьому є перспектива розвитку

туризму, екологізація всіх його форм і видів – неминуче майбутнє галузі. В іншому випадку туризм ризикує стати ще згубнішою сферою життєдіяльності людини, ніж весь промисловий комплекс XX століття.

РОЗДІЛ 2. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В ІСЛАНДІЇ

2.1. Особливості екологічного туризму в державі

Ісландія - північна острівна країна з незвичайною природою, властивою приарктичним широтам. Понад 10% території вкрито льодовиками площею близько 12 тис. км².

Рельєф Ісландії складається з лавових плато, з вулканами і горами, на вершинах яких утворилися льодовики. Гори Ісландії досить високі - 1300-2000 метрів, а найвищою вершиною є "Хванадальсхнукюр" висотою 2119 м. На острові розташовано 200 вулканів.

Дивовижною особливістю природи Ісландії є сусідство вогких льодовиків і киплячих гейзерів. Танення льодовиків дає початок багатьом річкам, є навіть річки та водоспади прямо на льодовиках. Це надзвичайне видовище.

Природними пам'ятками Ісландії є вулкани. Ці різні «титани» сформували неповторний ландшафт всієї країни. Барвисті Кверкфьолль, Граубок і Сюртсей, ісландський Гекла, Хельгафелл і величезна тріщина на вулкані Лакі, а також багато інших грязьових і згаслих вулканів - це все ті гіганти, які утворили Ісландію. [8]

Багато людей, дивлячись на визначні пам'ятки Ісландії, відразу згадують про «Блакитну лагуну». Адже це дивовижне море, яке насичене великою кількістю природних солей. Завдяки цьому купатися в ньому можна в будь-який час року, адже температура води більше + 16 ° С.

Звичайно, не можна не згадати про унікальну долину гейзерів Хаукадалур, яка знаходиться за 100 кілометрів від Рейк'явіка. Саме тут розташований Великий гейзер, відомий всім поціновувачам екологічного туризму. Кратер якого має діаметр 3 метри і постійно переповнений перегрітою мінералізованою водою бірюзового кольору, а потім різко висихає до туфових порід. Відмінною особливістю цього гейзера є десятихвилинні виверження пари, що піднімаються до 40-60 метрів у висоту.

Але, на жаль, подібних явищ стало відбуватися все рідше. Всі гейзерні поля самі по собі є візитною карткою Ісландії.

Наприклад, гейзер «Строккур», навколо якого є велика кількість виходів для гарячого залягання ґрунтових вод. Вони являють собою колодязь, який до самого верху заповнений блакитною рожевою водою.

Багато джерел виділяють воду до $+ 750^{\circ} \text{C}$, і місцеві жителі пристосувалися отримувати свою користь від цієї гарячої води.

Вони використовують цей окріп для обігріву своїх будинків і для утримання оселі.

У більшості скандинавських країн є велика кількість водоспадів, і Ісландія не є винятком. Найбільш захопливим з них є водоспад Гудафосс (водоспад богів) і Гюльфосс (золотий водоспад), розташований недалеко від Великого гейзера.

Не менш цікаві водоспади Скоугафосс і Деттіфосс, розташовані на півночі країни. А на Сході Ісландії знаходиться казкова скеля Аулваборг, яка, за переказами, є домом ісландського короля і королеви та їх народу. А прохід Керлінскар, який знаходиться зовсім поруч, є місцем проживання темних сил. Найближче озеро лякає всіх билинами про місцевий аналог лохнеського чудовиська.

2.2. Характеристика основних об'єктів екологічного туризму в Ісландії

Основними ресурсами екотуризму Ісландії є гарячі джерела, льодовикові печери, водоспади, озера, вулкани, гори, фіорди, «пустелі» вулканічного попелу тощо.

З конкретних об'єктів варто відзначити скелю Хвіцеркур, «Чорний пляж» Рейнісфіяра, район Похмурих озер, затоку Крісу, геотермальні поля Кьольор, Ландманналойгар, Несявелір, Онавфельснес, Рейкір, а також гарячі джерела поблизу міста Хверагерді.

Важливий ресурс пов'язаний з об'єктами тваринного світу: морськими птахами, китами, а також ісландською породою коней. У країні є кілька національних парків і геопарків.

Успішно функціонують різноманітні маршрути екотуризму, серед яких стежка Лейгавегюр, маршрут по Західних фіордах Ісландії тощо.

Льодовикова лагуна Йокюльсарлон визнана найбільшою в Ісландії. Ця красива природна пам'ятка Ісландії розташована на південному сході острова. Чудовий пейзаж лагуни послужив природним фоном для зйомок декількох епізодів голлівудських фільмів, наприклад, «Бетмен. Початок», "Помри, але не зараз" тощо. Екологічні тури в Ісландію можуть містити відвідування цієї лагуни, якою обов'язково потрібно скористатися. Йокюльсарлон був утворений шляхом зміщення меж найбільшого льодовика країни Ватнайокутля. Цей процес почався в 30-х роках ХХ століття, коли льодовик почав танути і віддалятися від берегів Атлантичного океану. Кордон Ватнайокутля розташовувався в 20 км на північ, навіть коли на острові з'явилися перші поселенці (Х століття).

Протягом наступних десятиліть лагуна змінювала свої розміри в залежності від інтенсивності танення льодовиків. Площа лагуни в 1975 році становила 8 км², і до цього дня її розміри збільшилися до 18 км². За цей час вона змістилася на 1,5 км від берегової лінії. У 1970 році глибина водойми була в чотири рази менше.

Сьогодні максимальна глибина становить 200 метрів. Льодовик відступає досить швидко, а розміри лагуни, відповідно, зростають, створюючи загрозу для ісландської кільцевої дороги.

Якщо так триватиме й надалі, то дуже скоро в цьому місці утвориться фіорд.

Лагуна Йокюльсарлон - найнижча точка Ісландії (200 м нижче рівня моря). Екотури в Ісландію з Києва дозволять помилуватися дивовижною лагуною, схожою на блакитне блюдце, прикрашене каркасом мерехтливих айсбергів, часто висотою 30 метрів.

Туристів, які вирішили відправитися в Ісландію з метою знайомства з лагуною, жителів району порадують незабутні морські прогулянки, а також екскурсії на снігоходах і джипах.

Навряд чи такий відпочинок в Ісландії когось розчарує, адже він буде дуже насиченим, незвичайним і повним вражень. Уже з берега лагуни можна побачити Крижану шапку - величезний крижаний купол висотою 910 метрів. Туристам цікаво подивитися на тюленів, які запливають в лагуну.

Природа Ісландії приваблює своєю унікальною природою. Однією з найцікавіших природних пам'яток Ісландії є незвичайна скеля Хвіцеркур (Hvítserkur). Цю скелю можна побачити в затоці Хун. Кам'яний силует нагадує тварину, яка втамовує спрагу.

Назва скелі перекладається як «біла сорочка», проте скеля має чорний колір. Значення назви розкривається, коли білі морські птахи злітаються на Хвіцеркур і скеля перетворюється на оповиту білим халатом.

Висота дивовижного кам'яного силуету становить 15 метрів. Ця скеля - залишки вулкана, який давно вимер, а тепер змінює свою форму і поступово руйнується, омиваючись хвилями. Жителі навколишніх районів неохоче розлучаються з чудовою скелею і намагаються продовжити її існування, зміцнюючи цементом.

Із променями призахідного сонця, скеля Хвіцеркур набуває особливої таємничості, коли її обриси більш реалістичні, ніж зазвичай, нагадують дрібну тварину: собаку або кабана.

Подібний ефект виникає і в відображеннях північного сяйва, регулярного природного явища в Ісландії, коли ландшафт перетворюється і дає більше свободи.

Найбільш популярним способом побачити Хвіцеркур є екскурсії на каяках або на катамаранах, що дозволяє побачити скелю з різних ракурсів та відчутти її велич. Також можна дістатися до скелі пішки, але це більш складний шлях та потребує більше часу.

Узагалі, Хвіцеркур є однією з найбільш відомих і популярних туристичних пам'яток Ісландії, яка приваблює тисячі туристів з усього світу своєю незвичайною красою та історією.

Прекрасна острівна держава Ісландія приваблює шукачів пригод. Активний відпочинок в Ісландії пов'язаний з багатьма ризиками і небезпеками.

Водоспад Сельяландсфосс є одним з найвідоміших у світі. Висота водоспаду невелика, всього 60 м, але краса його безмежна. В Ісландії цей водоспад єдиний, за яким може текти потік, що спадає, залишаючись практично повністю сухим.

Ця природна пам'ятка Ісландії знаходиться за 2,5 години на автобусі зі столиці Рейк'явіка, в Боргарнесі. Якщо зупинитися в селі Скогар, то час у дорозі до водоспаду складе 40 хвилин.

Зі Скугара і Рейк'явіка до цієї природної пам'ятки можна дістатися на автобусі щодня, але тільки в період з середини травня до середини листопада. Взимку водоспад не такий гарний, тому що частково перетворюється в непоказні бурульки.

Водоспад Сельяландсфосс розташований поруч з фермою Селяланд, яка стоїть біля Кільцевої дороги Ісландії. Трохи далі на захід знаходиться ще один водоспад - Глюфрабуй, прихований від очей в глибині каньйону.

Сельяландсфосс утворився на руслі річки Селяландсау. Водоспад падає з помітно видатного уступу, тому можна вільно пройти за його потоком і сфотографувати його з усіх можливих ракурсів.

За водоспадом утворилася стежка, і кожен турист вважає особливою честю прогулятися нею. Звідси можна оцінити всю велич водоспаду. Щоб сфотографувати цю природну пам'ятку Ісландії без багатолюдних туристів, краще приїжджати сюди вдень або навіть ввечері. Увечері сонце висвітлює потік інтенсивніше, а фотографії виходять ще красивіше.

Для поїздки сюди рекомендують одягнути водонепроникний одяг і взуття, оснащені міцною рифленою підошвою. Ті, хто цікавиться екотуризмом в Ісландії

мають можливість відвідати і інші водоспади в околицях Сельяландсфосса, але вони менш високі.

Якщо є дві-три години вільного часу, то варто придивитися до них.

Найближчий водоспад знаходиться за пів кілометра від Сельяландсфосса. Він називається Глюфурарфосс. Далі, вище за течією, біля села Скугар, знаходиться ще один водоспад - Скоугафосс.

Долина Торсмерк (ісл.: Thorsmörk) можна назвати невеликим куточком, що втілює первозданну природу Ісландії, яка збереглася ще з часів, коли тут жили вікінги. Долину назвали «Країною богів» саме за її розташування і незайману природу. Ця місцевість розташована на півдні Ісландії має однойменний хребет і околиці [6].

Ця природна пам'ятка Ісландії відома неймовірними видами своїх ландшафтів. Захована за високими гірськими вершинами, частково покрита льодовиками, долину відвідують туристи, для яких організуються піші прогулянки по маршрутах, що проходять через цю місцевість.

Тануть льодовики, породжуються сотні водних потоків, які спрямовуються з висоти гір вниз у велику долину, де збираються разом і біжать по численних річках, що протікають по руслах, покритих магнетитовим піском.

На захід річкою Маркарфльот, на півночі річкою Льйоса і льодовиком Мюрдальсекюдль. Оточена горами і льодовиками, долина захищена від сильних вітрів, штормів і антициклонів, завдяки чому мікрокліматичні умови місцевості роблять її справжнім оазисом.

Вони покриті березовими гаями і там росте безліч видів птахів і дивовижних рослин - тобто все те, чим захоплюються цінителі екологічного туризму в Ісландії.

Тут ростуть насінневі рослини (170 видів) і різні арктичні представники флори: дерева, папороті, мохи. Завдяки смарагдовим долинам, крутим горам, чистим струмкам і мальовничим берегам річок долина Торсмерк стала однією з найцікавіших пам'яток Ісландії для туристів.

Торсмьорк вражає багатством фарб, властивих ісландській природі: сонце наділило цю землю золотистими відтінками, мохи і трави - зеленим, вулканічна пемза - чорним, старі базальтові відкладення - коричневими, море - сталлю, льодовики - білим і блакитним.

РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В ІСЛАНДІЇ

3.1. Сучасні проблеми розвитку екологічного туризму в Ісландії

Три роки пандемії COVID-19 стали не лише епохою нових викликів, а й часом нових висновків. Зараз можна сказати, що європейські особливо охоронювані природні зони постраждали від пандемії менше, ніж природоохоронні території інших континентів [24].

Проте вони також зазнали відчутної шкоди. Але чи можна використовувати стару таку приказку в цій ситуації: нема добра без лиха?

На європейських заповідних територіях вже зробили висновки з уроків через COVID-19. Ці висновки стосуються фінансових, економічних, соціальних, освітніх, екологічних аспектів і узгоджуються з висновками, досягнутими в усьому світі [16]

Мабуть, можна сказати, що уроки пандемії – це ті самі добрі, без яких не обходиться жодна кризова ситуація.

Через пандемію різко зріс інтерес до активного відпочинку (до екотуризму). Відпочинок на природі став єдиним можливим видом туризму під час пандемії. [9]

Більш того, люди стали більш обізнаними про природу і спільнотах, до яких вони належать. Тому акція, розпочата компанією SALEWA, отримала великий відгук.

У 2019 році Ісландія відчула те, чого ще не було в цьому десятилітті - падіння показників. Причиною цього, вважає Палсдоттір, стало банкрутство лоукостера Wow Air і проблеми з літаком Boeing 737 Max. "Але поки що ми не хвилюємося", - запевняє вона.

Колись в Ісландії з Німеччини приїжджали лише кілька любителів ельфів і природи, але зараз близько 140 000 німців на рік відвідують острів в Північній Атлантиці на літаку.

В цілому кількість туристів з-за кордону зросла майже в п'ятеро за вісім років: з 489 тисяч в 2010 році до 2,34 мільйона в 2018 році. За кількістю гостей, які прибули до Ісландії літаком цього літа, Німеччина з понад 57 тисячами туристів опинилася на другому місці після США. Хоча протягом декількох років спостерігається помітне зростання, в 2019 році кількість відвідувачів падає вперше, зокрема через банкрутство ісландського лоукостера Wow Air. Близько 90% мандрівників приїжджають на острів на відпочинок.

Вулкани, гарячі джерела, дивовижні водоспади, і все це оточене прекрасним океаном, де можна поспостерігати за китами. Все це в Ісландії.

У той час як туристичну індустрію Європи розхитують побоювання тероризму, острів вікінгів у Північній Атлантиці, що охопив вітри, є безпечним притулком.

Пригодницький туризм в такі країни, як Ісландія, є одним з найбільших сегментів, що зростають, світової туристичної індустрії.

«Туризм приносить користь економіці, але я боюся, що ми робимо таку ж помилку, як і минулого разу, коли наша економіка перегрілася», - говорить Стейнунн Храфнсдоттір, декан факультету соціальної роботи Університету Ісландії.

«Ми багато будуємо, і всі говорять про те, як все чудово. Мене це трохи турбує», - каже вона.

Туризм обігнав рибальство як найважливішу галузь економіки. Демонструючи щорічне зростання на 35-40% після фінансово-банківської кризи 2008 року, туризм зараз приносить Ісландії третину своїх валютних надходжень.

У 2016 році був встановлений ще один рекорд - острів, де проживає всього 323 тисячі жителів, відвідало понад 1, 8 мільйони людей.

У центрі Рейк'явіка складно почути ісландську мову. Бари, ресторани і магазини переповнені туристами з Північної Америки, Азії та Європи.

Крім робочих місць, туризм приносить ісландцям не тільки користь. За останні п'ять років ціни на житло зросли на 55 відсотків. Будинки, які можна було б продати місцевим жителям, замість цього здаються в оренду туристам.

«Орендувати квартиру шалено дорого, - каже 25-річна Петра Фрімандоттір. Вона пояснює, що люди вважають за краще здавати квартири туристам через Airbnb, адже з фінансового погляду це вигідніше, ніж віддавати їх в довготермінову оренду студентам та іншим молодим ісландцям.

Поки Airbnb перетворює власників квартир у готельєрів, тисячі нових будинків знаходяться на стадії планування або будівництва. Лінія горизонту у Рейк'явіку усіяна будівельними кранами.

Ще однією проблемою для залучення туристів в Ісландію є високий курс національної валюти. За цей рік крона зміцнилася на 15 відсотків. Відвідати Ісландію вже не так дешево, як це було кілька років тому.

"Ціни всього на 7 відсотків нижче швейцарських, а Міжнародний валютний фонд вважає Швейцарію найдорожчою країною світу", - цитує державна телерадіокомпанія RÚV економіста банку «Аріона» Конрада Гісласона.

Якщо говорити про ціни, то Ісландія зараз дорожче Норвегії.

І потрібні кваліфіковані місцеві гіді. Пересуватися в ісландській природі дуже складно. Звичайно, льодовики, гарячі джерела і глибокі водоспади виглядають дуже красиво, але і в них ховаються небезпеки.

Збільшується кількість аварій та інцидентів, особливо на дорогах. Майже половина всіх аварій пов'язана з іноземними туристами, які орендують автомобілі, не маючи досвіду їзди по вузьких мостах і ґрунтових, зледенілих дорогах, на яких зустрічаються коні і вівці.

«Наші дороги та інфраструктура не розраховані на ту кількість туристів, яку ми бачимо зараз, - каже місцевий спеціаліст з розвитку туризму в Ісландії.

Вона також стурбована тиском на природу. Покриті невеликою кількістю рослинності, ісландські хиткі ландшафти уразливі для пересування сотень тисяч туристів.

«Я думаю, що ми повинні захищати природу і розвивати інфраструктуру. Інакше ми знищимо все, що робить Ісландію унікальною», - каже спеціаліст і на її обличчі з'являється більше тривоги.

У 2014 році Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) зробила висновок у звіті, що за Ісландією необхідно уважно стежити, щоб зростання туризму не завдало шкоди природним ресурсам.

«Поєднання відновлюваної енергії та красивих природних пам'яток створює можливість для Ісландії відігравати новаторську роль у переході світу до зеленого зростання», - йдеться у звіті [21].

ОЕСР рекомендувала Ісландії розробити план сталого розвитку туризму з механізмами забезпечення фінансової участі туристів у збереженні природи. Значна частина Ісландії досі недоторкана. Але є так зване «Золоте кільце», яке об'єднує найпопулярніші пам'ятки, які можна відвідати з Рейк'явіка менш ніж за добу. У нього входить знаменита долина гейзерів Хаукадалур, національний парк Тетінгвеллір, кратер вулкана Керід і водоспад Гульфосс.

У літній сезон, коли до туристів, які прибувають літаком, додаються десятки тисяч пасажирів круїзних лайнерів, людей настільки багато, що це вже починає турбувати самих ісландських туроператорів.

«Якщо прийде занадто багато людей, унікальність, яка їх приваблює, може зникнути, і ми ризикуємо втратити ринок. Нам потрібен баланс», — каже ісландський туроператор Сігрун Стефансдоттір.

У 2010 році, коли після виверження вулкана Еяф'ятлайокютль Європу накрили хмари попелу, експерти прогнозували серйозне падіння кількості туристів до Ісландії. Сьогодні туристична галузь Ісландії може констатувати, що величезна увага через виверження була найкращою піар-кампанією в історії.

«Гра престолів», де можна побачити захопливі пейзажі Ісландії, також стала рекламою, яку могли створити лише деякі піар-агентства.

І збірна Ісландії з футболу теж добре показала себе в плані реклами країни, принизивши Англію, вибивши її з чемпіонату Європи з футболу 2016 року. В Ісландії проживає менше людей, ніж в деяких менших районах Лондона.

Виступаючи на конференції «Полярне коло» в жовтні, засновник круїзів північних експедицій Свен-Улоф Ліндبلاد заявив, що Арктика повинна бути готова до масового напливу туристів.

Згідно зі статистикою з порту Акурейрі на півночі Ісландії, 48 круїзних лайнерів зробили туди 104 заходи за минулий сезон, привізнивши 128 тисяч пасажирів.

Туристичний бум, який спостерігається сьогодні в Ісландії, може статися завтра і в інших частинах Арктики. На півночі Скандинавії зимовий туризм встановлює рекорди за кількістю туристів в сніговому готелі Норвегії і на гірськолижних курортах Фінляндії.

Отже, основними проблемами, які виникають у зв'язку з розвитком екологічного туризму в Ісландії є [19]:

1. Перевантаження природних зон: збільшення потоку туристів призводить до збільшення тиску на природні зони, зокрема на вулкани, льодовики та інші природні об'єкти. Це може призвести до ерозії ґрунту, забруднення водних джерел та пошкодження природних ландшафтів.
2. Надмірне використання транспорту: зростаюча кількість туристів призводить до збільшення використання транспорту, що в свою чергу призводить до забруднення повітря та збільшення викидів вуглецю. Збільшення автомобільного руху також може призвести до загострення проблем з парковкою та заторів на дорогах.
3. Неконтрольоване будівництво: збільшення потоку туристів може призвести до неконтрольованого будівництва нових готелів, ресторанів та інфраструктури, що може призвести до забруднення довкілля та пошкодження природних ландшафтів.
4. Погіршення якості життя місцевих жителів: збільшення потоку туристів може призвести до збільшення цін на нерухомість та ринку праці, що може зробити життя місцевих жителів менш доступним та затруднити їх життя. Також може збільшитися кількість шуму та забруднення, що може негативно впливати на здоров'я місцевих мешканців.
5. Незаконне забруднення: збільшення кількості туристів може призвести до збільшення кількості незаконних забруднень та незаконного скиду

відходів в природу. Це може становити серйозну загрозу для довкілля та екосистем, що є унікальними для Ісландії.

- б. Зміна клімату: екологічний туризм може виявитися протирічливим, оскільки зростання кількості туристів призводить до збільшення викидів вуглецю, який в свою чергу збільшує зміну клімату. Це може мати серйозний вплив на природні екосистеми та ландшафти Ісландії, зокрема на льодовики та термальні джерела.

3.2. Шляхи ефективності розвитку екологічного туризму в Ісландії

Журналіст і автор книги про Ісландію Тело Мешки намагається приїжджати на острів раз на рік. Він каже: «З кожним роком в Ісландії стає все більше і більше людей. Але місця тут вдосталь».

Передусім Золоте кільце переповнене. Ісландія планує забезпечити стабільне майбутнє своєму туризму: рекламувати регіони, які все ще залишаються поза увагою, і зробити нижній сезон більш привабливим за межами відносно теплих літніх місяців з червня по серпень.

"Якщо в липні в Ісландію прибуло майже 90 тисяч осіб, то взимку їх було всього 30 тисяч", - підраховує директор Visit Iceland Палсдоттір.

Однак зараз це співвідношення між високим і низьким сезоном значно покращилося. Найбільший приріст був зафіксований в низький сезон.

Тепер фокус зміститься на підтримку інших регіонів, адже більшість гостей Ісландії приїжджають в Рейк'явік, на південь і на «Золоте кільце». Особливо важливим місцеві жителі вважають фонд охорони туристичних пам'яток. Там можна претендувати на отримання коштів на прокладку доріжок, будівництво туалетів та іншої інфраструктури.

Крім того, уряд перевіряє вплив туризму на економіку, інфраструктуру і соціальну сферу, щоб вчасно виявити можливі проблеми [19].

Рейк'явік з сусіднім міжнародним аеропортом Кеблавік є центральними воротами на острів. Майже 96% всіх мандрівників відвідують столицю під час

відпустки. «Це і добре, і погано, - каже Карен Марія Йонсдоттір, директор місцевого туристичного центру Visit Reykjavík.

Описуючи, що туристичний бум зробив з її містом, вона згадує історію свого дитинства. «Я пам'ятаю, як одного разу ходила до школи, і в центрі Рейк'явіка не було ні душі, - каже вона. Зараз тут людно не тільки на Льойгавегур - головна вулиця з магазинами, а й в інших кварталах міста.

Чарівне слово Рейк'явіка - регулювання. На прохання жителів з центру міста вивозили великі автобуси. Таких необхідних готелів було створено по всьому місту. Орендувати квартиру через Airbnb можна не більше 90 днів на рік.

Також вони стежать за тим, щоб певні вулиці не були обтяжені надмірною кількістю ресторанів і кафе, піклуючись про комфорт мешканців. Музеї, галереї та бари розташовані не тільки в центрі, але і в інших районах, таких як Старий порт [14].

Отже, існує кілька шляхів для ефективного розвитку екологічного туризму в Ісландії:

1. Розробка і використання екологічної інфраструктури: інфраструктура, яка працює на енергозбереженні та використанні відновлювальних джерел енергії, може знизити вплив туризму на навколишнє середовище. Наприклад, використання електричних автомобілів, вітроенергії та сонячної енергії може знизити викиди вуглецю та інших шкідливих речовин.
2. Контроль та регулювання туристичних потоків: контроль та регулювання кількості туристів, що відвідують різні природні пам'ятки, може допомогти знизити вплив туризму на навколишнє середовище. Наприклад, встановлення квот на відвідування окремих туристичних об'єктів може знизити шкідливий вплив туризму на екосистеми та забезпечити збереження природних ресурсів [20].
3. Промоція екологічного туризму: розробка та просування екологічної маршрутизації та інших форм екологічного туризму може знизити вплив

туризму на природне середовище та збільшити свідомість туристів про необхідність збереження довкілля.

4. Взаємодія з місцевими громадами та захист їх прав: розвиток екологічного туризму повинен здійснюватися з урахуванням інтересів місцевих громад та їхнього захисту. Необхідно забезпечити, щоб розвиток туризму не погіршував якість

3.3. Пріоритетні напрями розвитку екологічного туризму

Банківська криза 2008 року свого часу вивела туристичний сектор Ісландії на якісно і кількісно новий рівень. Хоча туризм приніс на острів гроші та робочі місця, його зростання випередило здатність уряду розгорнути необхідну інфраструктуру.

Звідси і переповнені орендованими автомобілями дороги, відсутність паркувальних місць, туалетів. Сьогодні уряд нарешті має можливість підготуватися до нових вершин туризму.

У 2020 році уряд Ісландії інвестував приблизно 1,7 млрд крон (12,3 млн доларів США) у розвиток інфраструктури об'єктів національного та приватного туристичного сектору. У розвиток інфраструктури національних парків і великих об'єктів було вкладено 1 млрд крон, а в Фонд охорони туристичних об'єктів - 700 млн крон. «Поліпшення умов на туристичних об'єктах, - говорить Скарпхедінн Берг Штайнарссон, генеральний директор Ісландської туристичної ради, - дозволить приймати більше гостей, створювати парковки, стежки, туалети, одночасно захищаючи природу».

Два найбільших гранти від Фонду були виділені на будівництво оглядового майданчика на горі Болафьядль в Західних фіордах і на облаштування каньйону Студлагіль. Туроператори по всьому світу прославляють останню як «найпотаємнішу таємницю» Ісландії.

Дістатися до каньйону справді складно, а також в залежності від того, з якого боку ви намагаєтеся туди потрапити.

Однак кількість фотографій, виданих Google, не підтверджує ексклюзивний статус цієї пам'ятки. Чесно кажучи, каньйон не є природним об'єктом. До будівництва тут гідроелектростанції і водосховища його ховала річка. Тільки коли рівень води в річці впав в результаті гідропроекту, стали видні мальовничі базальтові колони, що обрамляють Студлагіл.

Студлагіл примітний тим, що – як і каньйон Фьядраргліуфур – це не пам'ятка, яку продає Ісландія, а об'єкт, відвідування якого вимагають соціальні мережі. Каньйон, звичайно ж, обладнаний туалетами, доріжками, парканами.

У міру збільшення його доступності популярність, швидше за все, буде знижуватися. А штучний інтелект Instagram з часом перенаправить людські потоки на новий каньйон.

В Ісландії на відміну від своїх європейських конкурентів, таких як Венеція чи Барселона – немає активного антитуристичного руху.

Анна Доура Саетуорсдоттір, професор туризму в Університеті Ісландії, каже: «Ісландці – це люди серця. Ми любимо приймати гостей. Ми пишаємося нашою культурою і природою нашого острова. Коли ти чимось пишаєшся, ти радий це показати. Більшість ісландців надзвичайно позитивно ставляться до туризму» [19].

Ось декілька пріоритетних напрямків розвитку екологічного туризму:

1. Забезпечення сталого розвитку: розвиток екологічного туризму повинен забезпечувати сталість економіки, забезпечувати збереження природних ресурсів та підтримувати якість життя місцевих громад.
2. Розвиток екологічної інфраструктури: розвиток інфраструктури, що працює на енергозбереженні та використанні відновлювальних джерел енергії, може знизити вплив туризму на навколишнє середовище та забезпечити більш сталі умови для розвитку екологічного туризму.
3. Забезпечення якості та збереження природних ресурсів: необхідно забезпечити, щоб розвиток екологічного туризму не погіршував якість та забезпечення природних ресурсів, таких як вода, повітря та ґрунт.

4. Розвиток туризму в менш залізничних регіонах: розвиток туризму в менш залізничних регіонах може зменшити концентрацію туристів в популярних туристичних місцях та забезпечити більш рівномірний розподіл туристичного потоку по всій країні.
5. Підвищення свідомості та освіти туристів: розробка та просування екологічної маршрутизації та інших форм екологічного туризму може знизити вплив туризму на природне середовище та збільшити свідомість туристів про необхідність збереження довкілля.
6. Захист прав місцевих громад: розвиток екологічного туризму повинен забезпечувати захист прав місцевих громад, що мешкають в районах з підвищеною туристичною активністю. Для цього необхідно забезпечити їхню участь у прийнятті рішень, що стосуються розвитку туризму, та підтримувати місцеві ініціативи, що спрямовані на підвищення екологічної свідомості та збереження природних ресурсів.
7. Розвиток екотехнологій: розвиток та використання новітніх екотехнологій може зменшити вплив туристичної діяльності на довкілля. Наприклад, застосування електричних транспортних засобів, використання енергозберігаючих технологій та матеріалів у будівництві готелів та інших туристичних споруд.
8. Підтримка малих та середніх підприємств: розвиток екологічного туризму може сприяти розвитку малих та середніх підприємств в регіонах, де туристичний рух менший. Це може забезпечити зростання місцевої економіки та зменшення безробіття.
9. Розвиток нових форм туризму: розробка нових форм екологічного туризму, таких як екоферми, екопрогулянки, екотури на велосипедах, може збільшити різноманіття туристичної пропозиції та сприяти розвитку екологічного туризму в цілому. [10]

Ці напрямки можуть допомогти забезпечити сталість та збереження природних ресурсів в процесі розвитку екологічного туризму, а також сприяти розвитку місцевої економіки та підтримці місцевих громад.

ВИСНОВОК

Ісландія має потужний туристичний потенціал. Краса природних ресурсів просто вражає своєю різноманітністю. Завдяки унікальній природі, клімату, рельєфу країна настільки почала користуватися попитом та зацікавлювати туристів з різних куточків світу.

У результаті проведеного дослідження можна зробити висновок, що екологічний туризм є важливим напрямком туризму в Ісландії, який базується на принципах екології та сталого розвитку. За останні кілька років спостерігається зростання популярності екологічного туризму в Ісландії, що свідчить про збільшення свідомості туристів щодо важливості збереження природи та довкілля.

Однак, з розвитком екологічного туризму в Ісландії виникають і проблеми, зокрема пов'язані з перевантаженням окремих туристичних об'єктів, зниженням якості сервісу та порушенням традиційного способу життя місцевих жителів. Тому, для успішного розвитку екологічного туризму в Ісландії потрібно зберігати баланс між туризмом та збереженням природних ресурсів, розвивати інфраструктуру та вдосконалювати сервіс.

Усвідомлення важливості екологічного туризму не тільки для збереження довкілля, а й для сталого розвитку країни, має стати основою подальшого розвитку туристичної галузі в Ісландії. Тому, уряд та туристичні організації повинні працювати разом для забезпечення екологічної сталості туристичної галузі та забезпечення якісного та безпечного сервісу для туристів.

Також варто підвищити ступінь розробки і обґрунтування питань унікальності Ісландії, у тому числі екологічного туризму у цій країні, у колі вітчизняного туристичного бізнесу.

РЕЗЮМЕ

Білоус Марта Романівна

ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ В ІСЛАНДІЇ

Курсова робота присвячена дослідженню екологічний туризм в Ісландії. Мета роботи – аналіз основних принципів екологічного туризму та його вплив на природні ресурси Ісландії, а також дослідження потенційні проблеми, пов'язаних з розвитком екологічного туризму. Завдання роботи: дослідити поняття екологічного туризму та його розвитку в світі; аналізувати сучасний стану екологічного туризму в Ісландії, його вплив на природні ресурси Ісландії; визначити потенційні проблеми, пов'язані з розвитком екологічного туризму; пошук шляхів збереження екологічної чистоти та збереження природних ресурсів в контексті розвитку екологічного туризму в Ісландії; розробити рекомендації щодо підвищення рівня розвитку екологічного туризму в Ісландії з урахуванням можливих проблем та ризиків. Об'єктом дослідження є екологічний туризм в Ісландії, а предметом дослідження – сучасний стан розвитку екологічного туризму в Ісландії. У ході курсової роботи були використані методи характеристики та аналізу, експертний метод, методи класифікації та узагальнення.

У ході курсової роботи досліджено особливості розвитку екологічного туризму в цій країні, його вплив на природні ресурси та можливі проблеми, пов'язані з розвитком даного виду туризму.

Ключові слова: туризм, екологічний туризм, природні ресурси, туристична привабливість, Ісландія.

RESUME

Bilous Marta Romanivna

ECOLOGICAL TOURISM IN ICELAND

The course work is devoted to the study of ecotourism in Iceland. The purpose of the work is to analyse the basic principles of ecotourism and its impact on the natural resources of Iceland, as well as to study potential problems associated with the development of ecotourism. Objectives: to study the concept of ecological tourism and its development in the world; to analyse the current state of ecological tourism in Iceland, its impact on the natural resources of Iceland; to identify potential problems associated with the development of ecological tourism; to find ways to preserve environmental cleanliness and conserve natural resources in the context of the development of ecological tourism in Iceland; to develop recommendations for improving the level of development of ecological tourism in Iceland, taking into account possible problems and risks. The object of research is ecological tourism in

Iceland, and the subject of research is the current state of development of ecological tourism in Iceland. In the course of the course work, the methods of characterisation and analysis, expert method, methods of classification and generalisation were used.

In the course of the course work, the peculiarities of ecological tourism development in this country, its impact on natural resources and possible problems associated with the development of this type of tourism were investigated.

Keywords: tourism, ecological tourism, natural resources, tourist attraction, Iceland.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойко В. О. Глемпінг – ексклюзивний туристичний продукт сьогодення. *The I international science conference on multidisciplinary research*, м. Берлін, 19–21 січ. 2021 р. Берлін, 2021. С. 208–210.
2. Бойко В. О. Екологічний туризм: проблеми, перспективи та шляхи розвитку. *Економіка, фінанси, управління: наукові підходи та практика реалізації*. : Зб. матеріалів здобувачів вищ. освіти і молодих вчен. III Всеукр. науково-практ. конф. / за ред. Танклев. Н.С., м. Херсон, 11 берез. 2020 р. Херсон, 2020. С. 19–21.
3. Бойко В. О., Ключник А. В., Півньова Л. В. Зміцнення конкурентоспроможності підприємств екологічного (зеленого) туризму. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2020. № 3. С. 213–222. URL: <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2020.3.28> (дата звернення: 16.03.2023).
4. Бойко В. О. Розвиток зеленого туризму у південному регіоні. *Підприємництво в аграрній сфері: глобальні виклики та ефективний менеджмент* : Матеріали I Міжнар. науково-практ. конф. у 2 ч., м. Запоріжжя, 12–13 лют. 2020 р. Запоріжжя, 2020. С. 65–68.
5. Бондар Ю., Легінькова Н. Екотуризм як важлива складова стратегії сталого розвитку України. *Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України* : Матеріали V Міжнар. науково-практ. конф., м. Кропивницький. Кропивницький, 2019. С. 338–346.
6. Вишневецький В. І. Екологічний туризм. Київ : Інтерпрес ЛТД, 2015. 140 с.
7. Дідик Н. В., Варшава О. В. Розвиток зеленого туризму – пріоритетне завдання для України. *Економіка і суспільство*. 2017. Т. 9. С. 763–767.
8. *Екотуризм у світі*. URL: <https://we.org.ua/rizne/ekoturizm-u-sviti/>. (дата звернення: 10.03.2023)
9. Європейський центр екотуризму і агротуризму : вебсайт. URL: <http://www.eceaf.nl> (дата звернення: 21.02.2023).

10. Зелений туризм. досвід окремих країн, проблеми законодавства України. URL: <https://www.greentour.com.ua/ukrainian/green/inter3>. (дата звернення: 15.03.2023)
11. Купріянич І. П., Дорош А. Й., Салюта В. А. Фактори впливу на розвиток сільського зеленого туризму як малого підприємництва в Україні. *Економіка природокористування і сталий розвиток*. 2019. № 6. С. 100–106.
12. Мазур С. А., Прилуцький А. М. Сільський туризм як перспективний напрям розвитку внутрішнього туризму. *Ефективна економіка*. 2018. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2018_2_38 (дата звернення: 15.03.2023).
13. Піменов В. Г. Розвиток екологічного туризму в Україні: основні поняття, проблеми, сучасний стан. *Вісник ХДАК*. 2018. № 52. С. 198–208.
14. Посохов І. С., Сагайдачна А. В. Перспективи розвитку екологічного туризму в Україні. *Вісник ХНУ ім. Каразіна. Серія "Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм"*. 2019. № 9. С. 203–212.
15. Степанов В. Ю. Сільський зелений туризм в Україні: проблеми та перспективи. *Актуальні проблеми державного управління*. 2018. № 53. С. 1–5.
16. Тимчук С. Екологічний туризм як напрям соціально-економічного розвитку сільських територій. *Національна і регіональна економіка. Вісник ТНЕУ*. 2016. № 1. С. 35–41.
17. Халімовська І. В. Екологічний туризм як чинник розвитку сучасного суспільства. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2016. № 67. С. 89–96.
18. Boiko V. O. Green tourism as a perspective direction for rural entrepreneurship development. *Scientific approaches to modernizing the economic system: vector of development: collective monograph*. Lviv-Toruń, 2020. P. 1–18.
19. Gísladóttir G., Sverrisdóttir G. Ecotourism in iceland: opportunities and challenges. *Scandinavian journal of hospitality and tourism*. 2014. Vol. 2, no. 14. P. 192–206.
20. International tourism development in the context of increasing globalization risks: on the example of Ukraine's integration into the global tourism industry / Y. Kyrylov

- et al. *Journal of risk and financial management*. 2020. Vol. 13, no. 12. P. 303. URL: <https://doi.org/10.3390/jrfm13120303> (date of access: 17.03.2023).
21. Sverrisdóttir G., Sigurðardóttir R. Ecotourism and sustainability in Iceland. *Tourism planning & development*. 2016. No. 13. P. 70–86.
22. Rural development by stimulating agro-tourism activities / Y. O. Romanenko et al. *International journal of management*. 2020. No. 11. P. 605–613.
23. The imperatives of the development of the tourist services market in spatial polarization of the regional tourist system / N. V. Trusova et al. *GeoJournal of tourism and geosites*. 2020. Vol. 29, no. 2. P. 565–582. URL: <https://doi.org/10.30892/gtg.29215-490> (date of access: 17.03.2023).
24. The link between economic growth and tourism: covid-19 impact / O. Lyulyov et al. *Proceedings of the 36th international business information management association (IBIMA)*, Granada, 4–5 November 2020. Granada, 2020. P. 8070–8081. URL: https://www.researchgate.net/publication/347467139_The_Link_Between_Economic_Growth_and_Tourism_Covid-19_Impact (date of access: 21.03.2023).